

Dobosy Antal

Lakótelep

A hetvenes évek közepén költöztem Csepel-Árpád utcában, a négy nagy tízemeletes épület egyikében. Ezekbe az elkészülés sorrendjében költöztették be a lakókat. Mi a harmadik házba költöztünk be, a hatodik emeletre. Ekkor még a szemközti tízemeletes blokkház nem volt teljesen készen, a munkások az ablakokat festették, a folyosókon a műanyag padlót rakták le, és szerelték a liftet.

Mi viszonylag hamar berendezkedtünk, a bútorokat, melyeket előző lakásunkból hoztunk, könnyen elhelyeztük. Mivel televíziónk nem volt, úgy rendeztük be a lakást, hogy a nagy világos ablakok jól érvényesüljenek, és jó legyen a kilátás a Kis-Duna felé is. Élveztük, hogy egyéni szempontjaink szerint rendezkedhetünk be, nem kell alkalmazkodni másokhoz. Bár a lakás eléggé kicsi volt, összesen 46 négyzetméter, de a szabadság nagy értéknek számított, és úgy éreztük, hogy tudunk is élni vele.

Néhány hónap elteltével a negyedik, a szemközti tízemeletes blokkház is elkészült, és elkezdődött a lakók beköltözése. Nap mint nap figyeltem, ahogy megjelentek az új lakók, és az addig sötéten álló lakások este kivilágosodtak, egyre több ablakban gyúltak ki a fények. Összesen 132 a miénkhez teljesen hasonló lakásra láttam rá, ha kinéztem az ablakon.

Ezekben a házakban hozzánk hasonló fiatal házaspárok – esetleg egy-két gyerekkel –, kaptak lakást az akkori tanácsi rendszernek megfelelően, így azt is lehetett tudni, hogy ezeknek a családoknak az anyagi helyzete igencsak szerény volt. Mindenki úgy gondolta, mint ahogy mi is, hogy azt a néhány bútort, amit az előző lakásból hoztak, viszonylag könnyű elrendezni. Az új lakók először a szoba közepén halmozták fel a bútorokat, aztán nekiláttak tologatni a szekrényeket, a polcokat, az ágyakat, majd legutoljára a foteleket és a székeket, ami a dohányzó asztal körül kapott helyet. Legfeljebb néhány nap elteltével a bútorok tologatása befejeződött, a lakók elégedettek voltak.

Ahogy teltek a hetek, egyre nagyobb érdeklődéssel figyeltem, miként telik meg a ház étellel, hogyan találja meg egyre több család az étletterét. Egy idő után azonban feltűnt, mennyire hasonlóan rendezkedtek be a lakók, mennyire ugyanúgy helyezték el bútoraikat a szobában. Az ajtóval szemben egy alacsony polc, előtte egy kis asztal, körülötte az ülő garnitúra. Kíváncsi lettem, hogy mi lehet az oka? Sokáig nem jöttem rá, csak akkor, amikor a 132 lakás nagyobb része már lakott volt.

Este úgy nyolc óra körül, lekapcsolták a szobában a nagy villanyt, és a családok leültek a tévé elé. Feltűnt, hogy a televízió minden lakásban ugyanott van, és amikor adás van, egyszerre fénylik fel és sötétedik el a majd száz lakás ablaka. Most már nem volt nehéz rájönnöm, hogy egyformaságot az antenna csatlakozója hozza létre. A csatlakozó minden lakásban az ajtóval szemben, a sarokban van. Ez meghatározta a tévé helyét, ez pedig meghatározta a többi bútor elhelyezését is a szobában.

Nemsokára megtelt a ház. A 132 családból 131-en teljesen egyformán rendezték be a szobát. Csupán egy olyan lakás akadt, ahol nem! Ebben a lakásban nem villogott sötétedéskor a tévé, világos volt a szobában, a gyerekek egymással játszottak, a felnőttek pedig sokszor a barátaikkal beszélgettek. Nem volt tévéjük! Ennek az egy családnak! Ők más értékrend szerint éltek.

Akkor erős késztetést éreztem arra, hogy ezzel az egy családdal megismerkedjek. Vajon kik lehetnek? Milyen emberek? Mi a foglalkozásuk? Mi érdeklí őket?

Különös, hogy egy ilyen apróság ennyire meghatározhat bennünket. És még csak nem is eszmélünk rá! Egyik meghatározottságból adódik egy másik. Talán abból egy további harmadik. Eközben ráadásul még szabadnak is érezzük magunkat. Egy szoba berendezésének nincs nagy jelentősége, de vajon világszemléletünk, mely az életünket alakítja, hogyan alakult ki? Nincs-e analógia a kettő között? Lehet, hogy újra kellene gondolnunk az egészet!